

Katsaus Salpausselän kisojen vapaaehtoiseihin.

Tuomas Nykänen

Opinnäytetyö

Vierumäen yksikkö

Liikunnan ja vapaa-ajan k.o.

Syksy 2015

Tekijä Tuomas Nykänen	
Koulutusohjelma Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Katsaus Salpausselän kisojen vapaaehtoiisiin	Sivu- ja liitesivumäärä 30 + 2
<p>Tämän työn tarkoituksena oli selvittää Salpausselän kisoissa toimivien vapaaehtoisten tyytyväisyyttä toimintaan ja selvittää mitkä seikat heitä motivoivat osallistumaan. Mitkä asiat ovat hyvin, ja missä on parantamisen varaa. Tämän lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella löytyisikö mahdollisia työkaluja, joita voitaisiin käyttää hyväksi tulevaisuudessa uusien vapaaehtoisten rekrytoitaessa.</p> <p>Tutkimus teetettiin kyselytutkimuksena keväällä 2011. Kyselykaavake postitettiin kaikille edellisenä vuonna Salpausselän kisoissa vapaaehtoisena toimineille henkilöille. Noin tuhannesta lähetetystä kyselykaavakkeesta palautui 381, joista naisia 108 ja miehiä 180.</p> <p>Kyselystä saadut vastaukset käsiteltiin syöttämällä ne Excel-taulukkoon tarkastelua ja vertailua varten. Avoimet vastaukset sen sijaan koottiin tekstitiedostoksi.</p> <p>Kyselyn tuloksena kävi ilmi hienoinen tyytymättömyyden tunne vapaaehtoisten huomiointiin, motivointiin ja kiittämiseen. Lisäksi havaittiin vapaaehtoisten joukon käyvän iäkkääksi, ja tulevaisuuden takaamiseksi etenkin nuoria tulisi saada mukaan toimintaan.</p> <p>Kyselyn luotettavuutta mietittäessä on hyvä pohtia vastasiko kyselyyn esimerkiksi isommin juuri ne, jotka kokivat tyytymättömyyttä, ja halusivat tuoda sen julki. Vastaako saadut tulokset todella koko vapaaehtoisten joukkoa</p> <p>Nyt satujen havaintojen perusteella kisaorganisaation olisi jatkossa hyvä kiinnittää erityisesti huomiota vapaaehtoisten aktiiviseen motivointiin sekä kohdistaa vapaaehtoisten rekrytointia nuoriin talkootoiminnan perinteen jatkamiseksi.</p>	
Asiasanat Vapaaehtoistyö, Salpausselän kisat, työmotivaatio	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Salpausselän Kisat.....	3
2.1	Kisojen varhaiset vaiheet.....	3
2.2	Kisojen kansainvälistyminen.....	3
2.3	Taloudellinen vaikutus	5
3	Vapaaehtoistoiminta	6
3.1	Vapaaehtoisuuden määritelmää	6
3.2	Osallistumisen yleiset motiivit	6
3.3	Vapaaehtoiset järjestötoiminnassa	7
3.4	Vapaaehtoiset Salpausselän Kisoissa	9
4	Motivaatio	10
4.1	Motivaatio käsitteenä	10
4.2	Sisäinen ja ulkoinen motivaatio.....	10
5	Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelmat.....	13
6	Tutkimusasetelma	14
6.1	Kyselyn suunnittelu ja toteuttaminen	14
6.2	Kysymysten valinta.....	16
6.2.1	Tutkimusaineiston keruu ja analysointi	16
6.2.2	Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys.....	17
7	Tulokset	19
7.1	Vapaaehtoisen profiili	19
7.2	Motivaatiotekijät	21
7.3	Jatkohalukkuus	22
7.4	Sukupuolierot.....	22
7.5	Avointen vastausten satoa.....	23
7.5.1	Arvostus	23
7.5.2	Nuoret	24
7.5.3	Rahapalkkio	24
8	Pohdinta	26
8.1	Tutkimuksen tärkeimmät havainnot.....	26
8.2	Tutkimuksen arviointia ja jatkotutkimusehdotukset.....	28
8.3	Tutkimuksen hyödyntäminen	29

Lähteet

Liite 1 (1)

Liite 1 (2)

1 Johdanto

Vuodesta 1936 lähtien on Lahden Salpausselällä järjestetty hiihtokilpailut, jotka ovat yksi kansainvälisesti merkittävimmistä suomalaisista urheilu- ja kulttuuritapahtumista. Vuosi toisensa jälkeen maailman johtavat talviurheilutähdet ovat tulleet kilpailemaan hiihtolajeissa pääjähämäläiseen perinnemaisemaan. (Heinonen, J., Karisto, A. & Laaksonen, 2004) Vuosien saatossa ja kilpailun mittasuhteiden kasvaessa on vapaaehtoisen työvoiman merkitys tapahtuman järjestämisessä noussut entistäkin suurempaan rooliin. (Laakkonen 2015)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa millainen on Salpausselän kisojen vapaaehtoistyöntekijän profiili, mikä vapaaehtoisia motivoi ja mikä saa heidät palaamaan takaisin vuosi toisensa jälkeen. Lisäksi työn tarkoituksena on luoda katsaus kuinka uusien vapaaehtoisten rekrytointia voitaisiin tehostaa ja miten vapaaehtoisten sitoutumista toimintaan voitaisiin parantaa.

Suomalaisessa työkulttuurissa viime vuosikymmeninä on tapahtunut muutos, jossa lisääntyvässä määrin palvelu ostetaan rahalla ja oman lähiyhteisön palveleminen vapaaehtoisesti palkkiotta on katoavaa kansanperinnettä. Vapaaehtoisten toimijoiden kokonaismäärä ei Suomessa ole juurikaan laskenut, mutta lajikirjo ja seurojen määrä on kasvanut. Näiden seikkojen seurauksena vapaaehtoisten työntekijöiden rekrytointi on vaikeutunut. (SLU 2010) Tämän on saanut kokea myös Lahden hiihtoseura rekrytoidessaan vapaaehtoisia Salpausselän kisoihin.

Vapaaehtoisuutta suomalaisissa urheiluseuroissa koskevia tutkimuksia on vuosien saatossa tehty useita. Lahden Hiihtoseura tutki asiaa edellisen kerran vuonna 2001, ja nyt kymmenen vuotta myöhemmin oli tarve katsastaa tilannetta uudelleen. Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan eniten aikaansa vapaaehtoisuuteen seuratoiminnassa käyttävät keskiikäiset ja ikääntyvät kansalaiset. Tämä muodostaa kuitenkin uhkakuvan siitä, kuka toimintaa jatkaa osallistujakaartin ikääntyessä ja siirtyessä sivuun toiminnasta? Salpausselän kilpailujen kolmipäiväinen ponnistus on paitsi merkittävä näyteikkuna Suomelle tarjoten runsaasti kansainvälistä näkyvyyttä, myös merkittävä taloudellinen tekijä Lahden seudulle, tuoden kaupunkiin tuhansia kävijöitä kilpailijoiden, taustajoukkojen ja kisaturistien muodossa. Jotta tapahtuman jatko voitaisiin turvata, tarvitaan vapaaehtoisia myös tulevinä vuosina. Vuosittain kisojen toiminnoista vastaa n.1500 vapaaehtoisen ryhmä. Vuonna 2016

järjestettävät hiihdon MM kilpailut haastavat kisaorganisaatiota, kun tavoitteena on saada kasaan peräti 2000 vapaaehtoisen ryhmä.

Tämä opinnäytetyö suoritettiin kyselytutkimuksena yhteistyössä Lahden Hiihtoseuran ja Salpausselän kisojen kanssa. Kohdejoukkona kyselyssä olivat aiemmin Salpausselän kisoissa vapaaehtoisena toimineet. Tavoitteena oli saada esille hyödyllistä tietoa, jota Lahden Hiihtoseura voi jatkossa käyttää hyödykseen rekrytoidessaan vapaaehtoisia toimijoita tahtumiinsa.

2 Salpausselän Kisat

2.1 Kisojen varhaiset vaiheet

Salpausselän kisojen historia alkaa vuodesta 1922. Tuolloin suomalainen hiihtäjäkaksikko Anton Collin ja Tapani Niku nappasivat kaksoisvoiton maailmankuuluissa Holmenkollenin 50km hiihtokilpailuissa. Tuon menestyksen innoittamana Suomen urheilun ja liikunnan puuhamies Lauri Tahko Pihkala intoutui järjestämään Suomeen omaan kansainvälisen tason hiihto- ja mäenlaskukilpailun. Hän halusi kansainvälisen hiihtokeskuksen paikaksi Lahden, sen sijainnin ja maaston vaihtelevuuden takia. Lahden hiihtoseura perustettiin syksyllä 1922 ja jo seuraavana keväänä käytiin Lahden salpausselällä ensimmäiset kilpailut, jotka olivat suomenmestaruus kilpailut. (Heinonen ym. 2004)

2.2 Kisojen kansainvälistyminen

Kansainvälisten kilpailun tavoitteeseen salpausselällä päästiin vuonna 1926, kun Lahti isännöi ensimmäisen kerran hiihdon maailmanmestaruuskilpailuja. Vuonna 1938 Lahti sai jälleen kunnian isännöidä hiihdon maailmanmestaruuskilpailuja. Tapahtumaa varten rakennettiin uusi 60m hyppyrinäki, ja sen ympärille tuon ajan mittapuussa isot katsomoalueet kisaturisteja varten. Urheilijoita saapui 12 eri maasta ja yleisöä kilpailut keräsivät noin 60000 lipun lunastanutta katselijaa, tehden Salpausselän kisoista itsenäisen Suomen siihen mennessä suurimman yksittäisen urheilutapahtuman. (Heinonen ym. 2004)

Sotien jälkeen suosio kansallisella tasolla piti pintansa ja katsojamäärät jatkoivat kasvuaan. Kansainvälisesti Suomen hiihtomenestys oli kuitenkin jonkin aikaa pimennossa. Uutta nostetta kansainvälisille kentille tuli kun Lahti sai järjestettäväkseen jälleen hiihdon maailmanmestaruuskisat vuonna 1958. Uudistuneet hyppyrinämet ja paranneltu hiihtostadion ottivat vastaan yli 200 000 katselijaa kisojen aikana. Myös naishihtäjät pääsivät kilpailemaan paremmuudestaan. (Heinonen ym. 2004)

Vuotta myöhemmin, vuonna 1959 salpausselän kilpailut televisioitiin ensi kerran. Nyt suomalaiset saattoivat nähdä kilpailut kotisohvallaan. 60-luvulla Salpausselän kisat kas-

voivat kolme päivää kestäväksi urheilutapahtumaksi, jonka kilpailuohjelmaan nousivat mm. naisten viestihiihto sekä joukkuemäkikilpailu. Uudistuksilla pyrittiin palvelemaan kasvavan kävijämäärän vaatimuksia. (Heinonen ym. 2004)

70-luvun alussa kävijämäärät laskivat merkittävästi, jonka vuoksi kisojen mainosbudjetti kaksinkertaistettiin. Tämän vaikutus nähtiin kävijämäärien kasvussa. Iso uudistus oli myös uuden suurmäen valmistuminen 1972 ja ensimmäinen mäkihyppykilpailu vietii läpi jo heti seuraavan vuoden kisoissa. Vuonna 1975 järjestettiin jo järjestyksessään 50:nnet salpausselän kisat. Ajankohtaa leimasi kasvanut markkinointi, suorituspaikkojen kehittäminen ja oheistapahtumat kuten esimerkiksi näytökset ja kisaveisut tapahtuma. (Heinonen ym. 2004)

80-luvulle tultaessa jatkui Salpausselän urheilukeskuksen kehittäminen. Hiihtostadionille rakennettiin yleisurheilukenttä, tuoden keskukselle käyttöä ympäri vuoden. Kehitys jatkui vuosikymmenen loppuun asti. Lahdelle myönnettyjen vuoden 1989 maailmanmestaruushiihtokilpailujen esivalmisteluna urheilukeskukseen rakennettiin uusi tv- ja lehdistökeskus, joka toimii edelleen hiihtomuseona. Kilpailupuolella vahvat kotimaiset kärkinimet 80-luvulla olivat Jari Puikkonen ja Matti Nykänen, joiden menestys toi lisää kisaturisteja Lahteen. Kilpakenttien ulkopuolella viihdeohjelmaa lisättiin ja kehitettiin edelleen muodostaen kisavieraille viikonlopusta kokonaisvaltaisen elämyksen. Vuonna 1989 saavutettiinkin salpausselän kisojen kaikkien aikojen suurin kävijämäärä, 450 000 kisavierasta. (Lahden Hiihtoseura 2011)

90-luvulta lähtien kisat ovat toimineet kutakuinkin samalla konseptilla keräten Lahteen kansainvälisen huomion ja tuoden paikalle kisaturisteja ympäri maailman. Lajivalikoimaa on muutettu ajoittain vastaamaan kansainvälistä hiihto-ohjelmaa. Hiihtomatkat ovat lyhentyneet ja kisojen televisiointi on parantunut tavoittamaan kotikatsomoita. (Lahden hiihtoseura 2011) Esimerkiksi 2014 kisoista lähetettiin ohjelmaa 86 tuntia ja kisoja seurasi television välityksellä noin 71 miljoonaa katsojaa. (Lahti Region 2014) . Kattava televisiointi on vaikuttanut tapahtumaa paikanpäällä seuraavien lukumäärään, ja asettanut haasteen järjestäjille, saada ihmiset edelleen paikan päälle. Tämän vuoksi mm. oheistapahtumien viihdepuoleen on kiinnitetty huomiota. Fokus ei ole enää pelkästään urheilussa. (Lahden Hiihtoseura 2011)

2.3 Taloudellinen vaikutus

Paitsi urheilullisessa mielessä, Salpausselän kisoilla on myös merkittävä taloudellinen vaikutus Lahden alueelle ja Päijät-Hämeelle. Lahti Regionin (2014) teettämästä tapahtumien vaikuttavuuskyselystä selviää, että kisaviikonlopun aikana Lahteen saapuu yhteensä noin 21000 ihmistä kisaturisteina, joista ulkopaikkakuntalaisia on noin 13000. Lisäksi on laskettava vielä urheilijat ja heidän taustajoukkonsa joita kisoihin saapui vuonna 2014 737 joista urheilijoiden osuus 401. (Kiuru 2015) Kokonaisuudessaan tämä tarkoittaa Lahdenseudun palveluihin tapahtuman ulkopuolella käytettävän rahamäärän olevan noin 900 000 euroa. Tästä suurin osa suuntautuu ravintola- ja majoituspalveluihin. Lisäksi järjestäjä organisaatio ostaa palveluja alueen yrityksiltä noin 700 000-800 000 eurolla. (Lahti Region 2014)

3 Vapaaehtoistoiminta

3.1 Vapaaehtoisuuden määritelmää

Vapaaehtoisuus on mielekäs ja hyvää oloa tuottava vapaa-ajan viettotapa (Adam 2009). Vapaaehtoistoiminta on seurojen, järjestöjen ja muiden tahojen melko vapaasti järjestettävissä olevaa toimintaa, sillä sitä säännellään suoraan melko vähän. Esimerkiksi vapaaehtoistoimintaa käsitteenä ei ole määritelty kansallisen lainsäädännön tasolla. (Valliluoto 2014)

Euroopan parlamentti määritteli mietinnössään vapaaehtoistyön roolista taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi (2008) vapaaehtoistyön olevan yksittäisten ihmisten tai yhteisöjen hyväksi tehtyä toimintaa, josta ei saa rahallista korvausta. Sitä tehdään omasta vapaasta tahdosta ilman pakkoa. Kyseisen määritelmän mukaan vapaaehtoistoinnaksi ei myöskään lasketa toimintaa, jota pidetään velvollisuutena perhettä tai sukua kohtaan.

Vapaaehtoisuutta leimaa toiminnan palkattomuus. Suomen työsopimuslainsäädäntö ei kuitenkaan tunne käsitettä vapaaehtoistyö. Jos vapaaehtoistyöntekijä rinnastuu työntekijään, velvoittaa se työnantajaa noudattamaan työsopimuslain mukaisia velvoitteita (Valliluoto 2014).

3.2 Osallistumisen yleiset motiivit

Pessi ja Oravasaari (2010) toteavat tutkimuksessaan kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä, auttamisen halun olevan suurin motivaatiotekijä suomalaisille vapaaehtoistyöntekijöille. Muita merkittäviä motivaattoreita ovat halu olla mukana mielekkäässä toiminnassa, sekä säännöllisen päiväohjelman rakentuminen. Altruistisesti toiminta koetaan lahjana järjestäville taholle.

Jyväskylän yliopistossa julkaistussa tutkimuksessa Motivation, expectation, satisfaction and commitment of sporting event volunteers Sandy Adam (2009) puolestaan kertoo vuo-

den 2008 jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailujen vapaaehtoisten kokeneen toista henkilöä tai organisaatiota hyödyttävän avun antamisen olevan syy vapaaehtoisuuteen. Sen lisäksi, että vapaaehtoiset kokivat hyödyttävänsä muita, kokivat he itse tyydytystä saadessaan mahdollisuuden itsetuntemukseen ja itsensä toteuttamiseen eri tavoin.

Vapaaehtoisuuteen sitoudutaan niin kauan kuin se viihdyttää itseä. Lyhytkestoiseen vapaaehtoistyöhön on tässä ja nyt henkisesti helppo sitoutua. Aikaa ja energiaa jää myös muulle vapaa-ajan toiminnalle. (Adam 2009) Adams huomasi tapahtumavapaaehtoisuuden houkuttelevan etenkin nuoria pariinsa. Tapahtuman vapaaehtoistyöhön osallistuneista 34% oli iältään 18-25-vuotiaita.. Tapahtumavapaaehtoisuuden kautta kartutettiin tulevaisuuden uralla ja ammatissa tarvittavia taitoja ja ominaisuuksia. (Adams 2009)

Anne Birgitta Yeung on esitellyt kirjassaan Vapaaehtoistoiminta (Yeung 2005), timanttimallina vapaaehtoistyön motivaatiota kuvaavan kaavion. Kyseinen kaavio kattaa neljä motivaation ulottuvuutta: pohdinta – toiminta, läheisyys – etäisyys, uutuuden etsintä – jatkuvuus, saaminen – antaminen. Kun perinteisissä tutkimuksissa auttamisen halu on noussut esiin tärkeimpänä motivaatiotekijänä vapaaehtoisille, on timanttimallin tarkoituksena on antaa moniulotteisempi kuva vapaaehtoistyön motivaatiotekijöistä. Pessi ehdottaa kin timanttimallin käyttämistä myös vapaaehtoistyötekijöiden rekrytoinnin apuna. Silloin kun mahdollisten osallistujien motivaatiotekijöitä tunnetaan syvällisemmin, on myös rekrytoinnissa mahdollista painottaa haluttuja asioita ja toimintatapoja. (Pessi & Oravasaari 2010).

3.3 Vapaaehtoiset järjestötoiminnassa

Vapaaehtoistoiminta tapahtuu yleensä yhdistysten kautta. Perustuslaissa on määritelty yhdistymisenvapaus, johon sisältyy oikeus ilman lupaa perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen, ja osallistua yhdistyksen toimintaan. (Valliluoto, 2014). 30% Suomessa tehtävästä vapaaehtoistoiminnasta on urheilun ja liikunnan parissa tapahtuvaa. Kaikesta suomessa liikunnan parissa tehtävästä vapaaehtoistyöstä 81% tapahtuu seuroissa ja järjestöissä.

Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010) mukaan Suomessa seuratoiminnan piirissä tapahtuvaan vapaaehtoistyöhön osallistuu noin 16% väestöstä eli noin 540 000 kansalaista vuo-

nessa, joista nimenomaan hiihdon parissa 38 000. Liikuntatutkimus osoittaa, että vapaaehtoisuus vähenee yleisesti 18 ikävuoden jälkeen, mutta lisääntyy jälleen 30-35 ikävuoden kohdalla, joka on suurin vapaaehtoistoimijoiden ryhmä. Tämä selitetään vapaaehtoisten toimijoiden omien lapsien syntymällä, ja sen kautta takaisin vapaaehtoistoimintaan palautumisella. Keskimäärin toimintaan osallistutaan noin 10 tuntia kuukaudessa. Osallistujien kokonaismäärä on pysynyt suhteellisen vakiintuneena viimeisten vuosien ajan, ollen vuonna 1998 14% koko väestöstä. Toisaalta tutkimuksessaan Adam toteaa urheilutapahtumien olevan erityinen kansalaistoiminnan kenttä, joka houkuttelee pääosin nuoria, elämäntilanteensa puolesta vapaita ja episodimaisesti tapahtuman kaltaisiin elämäntilanteisiin sitoutuvia vapaaehtoisia. (SLU 2010)

Alueellisia ja lajikohtaisia eroja vapaaehtoisuusaktiivisuudesta toki löytyy. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla vapaaehtoistoimintaan osallistutaan muuta Suomea huonommin. Ja esimerkiksi jääkiekko- ja jalkapallotoiminnassa vapaaehtoiset toimivat jopa 20 tuntia viikossa. Liikuntatutkimus osoittaa myös miesten olevan vapaaehtoistyön parissa naisia enemmän (SLU 2010).

Vaikka seuroissa on nykyään harrastajia enemmän kuin koskaan, ei vapaaehtoisten määrä toiminnassa ole lisääntynyt. Seuratoiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset toimivat yleisimmin mm. valmentajana, ohjaajana, toimitsijana, tapahtumatyöntekijöinä, hallinnollisessa tehtävässä tai huoltajana.

Suurin osa seuroissa tapahtuvasta vapaaehtoistyöstä on lapsi- ja nuorisotoimintaa (30%). Kilpailutoimintaan, johon tämä tutkimus liittyy, on listalla kolmantena 23% osuudella. Väliin mahtuu harrastus ja kuntoilutoiminta 26% osuudella. (SLU 2010)

Hiihdon parissa olevien vapaaehtoisten työntekijöiden määrä on ollut laskussa viimeisten 15 vuoden aikana. Kun 1997 luku oli vielä 52 000, oli se 2010 enää 38 000. Määrällisesti hiihto on siis vapaaehtoisuuden piirissä neljänneksi suurin laji, mutta ainoa kymmenen suurimman lajin joukossa, jonka vapaaehtoisten määrä on ollut laskussa viime vuosina. Kuitenkin 40% suomalaisista on sitä mieltä, että kaikista lajeista juuri hiihdossa Suomen tulee menestyä kansainvälisesti. Eli arvostus lajia kohtaan on edelleen korkealla, mutta tämä ei heijastu talkoohenkeen. (SLU 2010)

3.4 Vapaaehtoiset Salpausselän Kisoissa

Kisojen alusta saakka on kilpailujen järjestäminen nojannut vahvasti talkotoimintaan. Viime vuosina vapaaehtoisten toimijoiden määrä on vakiintunut noin 1 500 vapaaehtoisen tasolle. Kilpailuviikonlopun aikana lähes kaikki toiminta tuomarityöskentelyä lukuun ottamatta tapahtuu vapaaehtoisten voimin. Esimerkiksi kisapaikkojen valmistelu ja kunnossapito, toimitsijatehtävät, myynti ja asiakaspalvelu, järjestyksen valvonta, muonituspalvelut sekä ensiapu hoidetaan kaikki pääsääntöisesti talkootöinä. Maksavat kuluttajat odottavat toiminnan olevan ammattimaista, vaikka toiminnasta vastaakin joukko talkoolaisia. Tämä myös osaltaan kasaa paineita vapaaehtoisten suuntaan, kertoo vapaaehtoiskoordinaattori Riitta Laakkonen (2015) Lahden Hiihtoseurasta.

4 Motivaatio

4.1 Motivaatio käsitteenä

Ihmisen voi pakottaa tekemään jotain, mutta häntä ei voi koskaan pakottaa tahtomaan sen tekemistä. Tahto syntyy ihmisen sisällä ja motivaatio on se sisäinen käyttövoima, joka tekee työstä ilon. (Hageman 1991, 7) Motivaatio suuntaa ja säätelee käyttäytymistämme, sekä antaa sille energian. (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006, 12) Tässä opinnäytetyössä pohditaan vapaaehtoisten motivoitumista toimintaan sekä heidän henkilökohtaisia syitä osallistua tapahtuman järjestämiseen, joten on arvokasta tarkastella kuinka motivaatio syntyy. Tiedetään, että voimakkaan motivaation omaava henkilö yrittää muita enemmän, sitoutuu toimintaan, keskittyy paremmin ja suoriutuu tästä syystä tehtävistään laadukkaammin. (Liukkonen & Jaakkola 2012, 48)

Motivaatiolla tarkoitetaan motiivin aikaansaamaa tilaa. Alunperin sana motivaatio on johdettu latinankielen sanasta ”movere”, joka merkitsee liikkua. Myöhemmin termiä on laajennettu tarkoittamaan käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. (Ruohotie 1991, 9) Liukkonen, Jaakkola & Kataja toteavat kirjassaan taitolajina työ (2009, 11) motivaation olevan monimutkainen ja dynaaminen prosessi jossa yhdistyvät ihmisen persoonallisuus, tunteenomaiset ja järkiperaisat tekijät sekä sosiaalinen ympäristö. Nykyisin motivaatiolla kuvataan lähinnä toiminnan ärsykettä, joka saa ihmiset tavoittelemaan joko omia, ryhmänsä tai yhteisönsä tavoitteita. Tarkastellessa motivaatiota nousee ilmaan aina peruskysymys ”miksi”.

4.2 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio

Ulkoisessa motivaatiossa toiminnan syykkeinä ovat palkkiot ja rangaistusten välttäminen. Tutkimukset ovat osoittaneet, että sisäinen motivaatio on yhteydessä myönteisiin tunteisiin, ajatuksiin ja käyttäytymismalleihin, kun vastaavasti ulkoinen motivaatio ja motivaation puuttuminen ovat kielteisesti yhteydessä näihin tekijöihin. (Nylund & Yeung 2005) Vapaaehtoistoimintaan kuuluu sängen vähän ulkoisia motivaattoreita. Nimensä mukaisesti osallistuminen on vapaaehtoista eikä siitä usein palkita rahallisesti, eikä toimintaan liity myöskään pelkoa epäonnistumisesta tai rangaistuksesta, jotka ovat ulkoisen motivaation

tunnuksia (Nylund ym. 2005). Sisäisen motivaation puuttuessa kuitenkin lähipiirin ja muiden tärkeiden vertaisryhmien suostuttelu tapahtumaan osallistumiseen saattaa toimia osallistumisen motivaattorina. Sosiaalisen ympäristön paine saattaa siis vaikuttaa osallistumiseen. (Adam 2009)

Sisäinen motivaatio tarkoittaa osallistumista toimintaan puhtaasta ilosta ja nautinnosta. (Liukkonen ym. 2006) sisäinen motivaatio on yhteydessä myönteisiin tunteisiin, ajatuksiin ja käyttäytymismalleihin. (Nylund ym. 2005) Vapaaehtoistoimintaan mukaan tuleva henkilö siis motivoituu pääasiassa sisäisten motivaatiotekijöiden kautta. Toiminnan ilo ja myönteiset emotionaaliset kokemukset joita toiminta tai sosiaalinen yhteenkuuluvuus saavat aikaan muodostavat sisäisen motivaation, joka saa henkilön tarttumaan toimeen. Yhteenkuuluvuuden lisäksi sisäisiä motivaattoreita ovat myös ihmisen psykologiset perustarpeet: pätevyyden- ja autonomia tunne. Kun ihminen on sisäisesti motivoitunut, hänen autonomia kokemuksensa on huipussaan, eikä hän tunne kenenkään kontrolloivan hänen toimintaansa. (Liukkonen ym. 2006)

Tätä motivaation muodostumista kuvaa myös Adamsin oikeudenmukaisuusteoria, jonka mukaan henkilö laittaa tekemäänsä työhön panoksensa, joka on siis hänen esimerkiksi osaamisensa, koulutuksensa ja älykkyytensä. Vastaavasti hänellä on odotusarvo siitä, mitä hän saa vastineeksi tälle panostukselleen. (Ruohotie 1991) Urheilutapahtumassa nämä voisivat olla esimerkiksi siis sosiaalinen yhteenkuuluvuus, myönteiset emotionaaliset kokemukset, tai vaikkapa vapaaliput. Jos tämä panos-tuotos suhde tuntuu kuitenkin henkilön mielestä epäoikeudenmukaiselta, eli odotusarvot eivät täytykään, johtaa se toiminnan laadun heikkenemiseen. (Ruohotie 1991, 65)

Kun ihminen kokee työnsä itselleen sopivan haastavaksi, se kasvattaa työpätevyyden tunnetta ja samalla vahvistaa itsetuntoa, joka luo hyvänolon tunnetta. Luomalla työntekijöille edellytyksiä ja puitteita positiivisten kokemusten saamiseksi työstä, työnantajat pystyvät vaikuttamaan heidän kokonaisvaltaiseen hyvinvointiinsa. Tämä heijastuu lisääntyneenä työmotivaationa ja edistää siten viihtymistä, sitoutumista, työmotivaatiota ja tuottavuutta. (Liukkonen ym. 2006)

Liukkonen, Jaakkola ja Kataja (2006) toteavat myös esimiehen antaman positiivisen palautteen hyvin tehdystä työstä olevan tärkein keino työntekijän pätevyyden kokemiseen ja vaikuttaa suotuisasti hänen työmotivaatioonsa. Työn kiinnostavuus ja haasteellisuus eivät

riitä motivoimaan työntekijää ilman riittävää palautetta. Pienet ja arkiset teot ja sanat ratkaisevat. Tutkimuksessaan Adam (2009) esimerkiksi mainitsee vapaaehtoisten kokeneen huomioimisen ja kiittämisen vahvistavan me-henkeä, joka puolestaan motivoi vapaaehtoisuuteen myös tulevaisuudessa.

Samalla kun olemme todenneet sisäisten motivaatiotekijöiden olevan tärkeimpiä syitä toimintaan hakeutuessa, on myös huomattava ihmisten luopuva kaikkein herkimmin töistä, jotka eivät ole sisäisesti palkitsevia.. Sisäisten palkitsemisjärjestelmien luomisesta onkin tullut nykypäivän organisaatioiden keskeinen haaste hyvien työntekijöiden sitouttamiseksi. (Brett ja Drasgow 2002) Tätä tukee myös Sandy Adamin (2009) näkemys, jonka mukaan kokemuksiinsa ja tehtäviinsä tyytyväiset vapaaehtoiset olivat valmiita toimimaan vapaaehtoisena myös tulevaisuudessa. Erityisesti asenteellinen ja affektiivinen sitoutuminen tapahtumaan vahvasti osallistumishalukkuutta myös vastaisuudessa.

5 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelmat

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kvantitatiivisella tutkimuksella selvittää millainen on Salpausselän kisojen vapaaehtoistyöntekijä. Keskimäärin millainen on vapaaehtoinen ja mikä saa hänet motivoitumaan toimimaan vapaaehtoisena tapahtumassa.

TUTKIMUSONGELMA:

1. Millainen on Salpausselän kisojen vapaaehtoisen profiili?
2. Mitkä tekijät motivoivat heitä osallistumaan toistuvasti?
3. Miten vapaaehtoiset näkevät oman jatkon tai tulevaisuutensa kisoissa?
4. Miten tehostaa vapaaehtoisten rekrytointia ja sitoutumista.

Ajatuksena tutkimukseen lähdetessä oli siis löytää yhdenmukaisuuksia ja trendejä siitä, mitkä tekijät motivoivat ihmisiä toimimaan vapaaehtoisena urheilutapahtumassa. Etsiä mahdollisia syitä vapaaehtoistoiminnasta pois jäämiseen, ja pohtia onko vastausten perusteella mahdollista kehittää jo toiminnassa olevien viihtymistä ja löytää uusia tapoja vapaaehtoisten löytämiseksi.

6 Tutkimusasetelma

6.1 Kyselyn suunnittelu ja toteuttaminen

Aineistonkeruun perusmenetelmiin voi laskea kyselyn, haastattelun, havainnoinnin sekä dokumentit, tarinat ja elämäkerrat. (Hirsjärvi S., Remes P., Sajavaara P. 2009, 191-220). Tämän opinnäytetyön kohdalla aineisto päädyttiin keräämään kyselykaavakkeella.

Jotta kyselytutkimus voidaan viedä läpi, on tutkijalla oltava otannan perusjoukko ja otos, eli se ihmisjoukko jolle kysely toimitetaan. Perusjoukon muodostavat ne ihmiset, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita. Otoksen muodostavat tutkimukseen valituiksi tulleet vastaajat. Otosyksikön valinta tapahtuu tutkimusongelmien määräämänä, jotta saadaan vastauksia jälleen juuri siihen mitä tutkitaan. (Vehkalahti 2008, 42) Otantamenetelmät jakaantuvat ei todennäköisyysotoksiin ja todennäköisyysotoksiin. Hyvä otanta-asetelma mahdollistaa luotettavien johtopäätösten tekemisen. (Vehkalahti 2008, 43). Tässä tutkimuksessa perusjoukkona toimi Lahden Hiihtoseuran vapaaehtoiset ja otokseen valittiin kaikki vuonna 2010 Salpausselän kisoissa vapaaehtoisena toimineet henkilöt, tehden otoksesta harkinnanvaraisen. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Lahden Hiihtoseuran kanssa. Yhteystiedot noin tuhannelle aiemmin vapaaehtoisena toimineelle saatiin Lahden Hiihtoseuran vapaaehtoisrekisteristä. Kyselylomake postitettiin valituille henkilöille maalikuussa 2011. Mukaan liitettiin kuori, jolla vastaukset saattoi lähettää takaisin ilman vastaajalle aiheutuvia kustannuksia. Yhteyshenkilöinä Lahden Hiihtoseuran puolelta toimivat Hannu Lehman sekä Matti Haapoja.

Kuten jo mainittua, aineiston keruun menetelmänä käytettiin kyselylomaketta. Lomake on liitteenä (liite 1). Kyselytutkimus on tärkeä tapa kerätä ja tarkastella tietoa muun muassa erilaisista yhteiskunnan ilmiöistä, ihmisten toiminnasta, mielipiteistä, asenteista ja arvoista. Kyselytutkimuksessa tutkija esittää vastaajalle kysymyksiä kyselylomakkeen välityksellä. (Vehkalahti, 2008. 11) Kyselykaavakkeen strukturointi vaikuttaa voimakkaasti saatavaan tutkimusaineistoon. Tiukasti strukturoidussa kyselyssä kysytään kaikilta vastaajilta kysymykset täysin samalla tavalla. Mahdollisuutena on myös tehdä strukturoimaton kysely, jossa annetaan tila vapaamuotoiselle vastaukselle. Tämä jättää kuitenkin tilaa tulkinnalle ja on hankalampi vertailtava. Perustana onnistuneelle tutkimukselle onkin siis tarkasti ja huolellisesti suunniteltu kysely, jonka tulosten analysointi on suunniteltu myös kysymyksiä laadittaessa. (Hirsjärvi ym 2009, 194-198). Tässä opinnäytetyössä käytetty kyselykaavake

oli malliltaan tiukasti strukturoitu. Tarkoituksena oli saada helposti vertailtavia vastauksia monivalintakysymysten muodossa.

Kyselyä suunniteltaessa on hyvä kiinnittää huomiota kyselyn pituuteen ja laajuuteen. Kuinka monta kysymystä tarvitaan, jotta voidaan tutkia tarkasti asetettua tutkimusongelmaa. Toisaalta, mitä pidemmäksi kysely muuttuu, sitä harvempi siihen vastaa. Eli kaavake on syytä pitää mahdollisimman kompaktina. Väärinymmärryksen välttämiseksi kysymysten tulisi myös olla lyhyitä ja selkeitä. Kysymysten tulee siis mieluummin olla lyhyitä kuin pitkiä, ja vastaukseksi tulee valita vaihtoehto. Mielipiteelle ei saa jättää sijaa vastauskohdassa. Kysymysten järjestystä on myös syytä tarkkailla huolellisesti, ja asettaa helpohkot kysymykset alkuun, ja loppua kohden siirtyä haastavampiin pikkutarkempiin kysymyksiin. Tämän lisäksi kieliasun tulisi olla helposti ymmärrettävä ja sanavalintojen tulisi olla vastaajaa mahdollisimman vähän johdattelevia. (Hirsjärvi ym 2009, 198-203). Tämän opinnäytetyön kohdalla kaavakkeen kysymykset pohjautuivat aiempaan tutkimukseen. Kysymykset olivat lyhyitä ja ytimekkäitä, mutta kaavakkeen testaukseen ja kieliasun valintaa, sekä vastausvaihtoehtojen viilaamiseen olisi saanut vielä käyttää enemmän aikaa, jotta olisi saavutettu paras mahdollinen lopputulos.

Huolellisesti laadittu ja laadukas kyselykaavake vaatii tutkijalta ajankäyttöä ja testausta, mutta kun kaavake on valmis on kyselytutkimus ajankäytöllisesti tehokas ja suhteellisen vaivaton tapa hankkia tutkimusmateriaalia. Postitetun kyselylomakkeen etuna on ehdottomasti myös, ettei tutkija omalla olemuksellaan, käytöksellään tai sanavalinnoillaan vaikuta vastaajaan tai vastauksiin. Lisäksi kysymyksiä voidaan esittää suhteellisen laaja-alaisesti. Ongelmakohtana postitetussa kyselyssä taas on vastaajan suhtautuminen kyselyyn. Tutkijat eivät voi tietää kuinka totuuden mukaisesti ja vakavissaan kukin vastaaja on kyselyyn vastannut, ja onko annetut tiedot tältä osin luotettavia ja paikkansapitäviä. Lisäksi kyselytutkimuksia pidetään yleensä pinnallisina ja tutkimuksia teoreettisesti vaatimattomina. Myös kato otoksessa tapaa olla suuri. (Hirsjärvi ym 2009, 191-204)

Tässä opinnäytetyössä kyselylomake pohjautui Lahden Hiihtoseuran vuonna 2001 toteutetun tutkimuksen kyselylomakkeeseen. Kyselystä tehtiin samankaltainen, jotta tutkimusten vertailu Lahden Hiihtoseuralle on mahdollisimman vaivatonta. Vuoden 2011 kyselystä tehtiin kuitenkin kysymysten osalta laajempi, jotta vapaaehtoisista saataisiin vieläkin parempi kuva, ja tässä opinnäytetyössä keskityttiin tarkastelemaan vain tuota kyselyä.

Lomakkeen laati Haaga-Helian Vierumäen yksikön opiskelija Jari Pekkola ja hänen apunaan lomakkeen viimeistelyssä toimi tutkija Arto Tiihonen samasta koulusta.

6.2 Kysymysten valinta

Tyypillisesti kyselytutkimus avataan taustaa kartoittavilla kysymyksillä. Tällaisia ovat esimerkiksi ikä, sukupuoli, siviilisääty, ammatti ja koulutus. Taustoja kartoittavat kysymykset luovat pohjan eri ryhmien väliselle vertailulle. Tämän jälkeen esitetään varsinaiset tutkimuskysymykset (Hirsjärvi ym 2009, 198-203), jotka tässä tutkimuksessa olivat strukturoituja monivalintakysymyksiä.

Kysymyksiä tämän tutkimuksen lomakkeessa oli yhteensä 24 kappaletta, joista taustaa kartoittavia kysymyksiä oli 6 kappaletta ja loput motivaatioon liittyviä monivalintakysymyksiä. Kysely jakautui kahteen osaan, taustatietojen keruuseen sekä motivaatiokyselyyn. Kysymyksiin oli viisi vastausvaihtoehtoa: erittäin vähän, vähän, en osaa sanoa, paljon ja erittäin paljon. Lopuksi oli vielä mahdollisuus vapaaseen sanankäyttöön kohdassa vapaa-sana.

6.2.1 Tutkimusaineiston keruu ja analysointi

Vapaaehtoisille lähetetyn kyselylomakkeen palauttamiseen oli varattu vastausaikaa noin kuukausi. Palautus vaihtoehdot olivat joko palauttaa kysely suoraan Lahden Hiihtoseuran toimistolle tai lähettää täytetty kyselylomake postitse Lahden Hiihtoseuralle kyselylomakkeen mukana tullessa kirjekuussa 15.4.2011 mennessä. Postimaksu oli maksettu valmiiksi vastauskynnyksen pienentämiseksi. Vastaustauksia palautui tasaisesti koko kuukauden ajan. Lopulta täytettyjä kyselykaavakkeita palautui kokonaisuudessaan 384kpl.

Kerätyn aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko on tutkimuksen ydinasia. (Hirsjärvi ym 2009, 221) Kun aineisto on koossa, siihen päästään tutustumaan piirtämällä kuvia, tekemällä taulukoita ja tutkimalla tunnuslukuja. Aineiston perusteellinen esikäsittely luo pohjan varsinaisille analyyseille. Perusteellisin tapa aineistoon tutustumiseen on tallentaa koko aineisto itse. Tällöin on varmasti nähnyt sen jokaisen luvun ja numeron. (Vehkalahti 2008, 51) Tutkimustyössä ei riitä, että avaa tutkitun materiaalin kaavioiden ja kuvakkeiden,

tulokset on myös selitettävä ja analysoitava lukijalle, ja niistä on tehtävä perusteltuja johtopäätöksiä. (Hirsjärvi ym 2009, 230)

Vastaustositteiden analysointi aloitettiin laatimalla kysymyslomakkeen kysymyksille numerointi. Tämän jälkeen täytettynä palautetut kyselylomakkeet numeroitiin satunnaisessa järjestyksessä ja kyselylomakkeen tiedot ajettiin yksi vastauslomake kerrallaan tietokoneelle valmiiksi laadittuun Microsoft Excel pohjaan. Näin kaikki vastaukset saatiin vertailtavaksi samaan taulukkoon.

Vapaa-sana osio käsiteltiin kirjoittamalla vastaukset auki. Jokainen vastaus listattiin erikseen word tiedostoon mahdollisimman sanatarkasti myöhempää tarkastelua varten. Vapaata sanaa oli käytetty yhteensä 121 vastauksessa.

Analysointi aloitettiin hahmottelemalla vastaajien profiilia tarkastelemalla suoria jakaumia. Suorilla jakaumilla selvitettiin vastaajien ikä- sukupuoli ja koulutusjakautumaa, sekä halua rahalliseen korvaukseen. Ristiintaulukoinnilla vertailtiin ikä ja sukupuoliryhmien välisiä eroja motivaatiotekijöihin ja jatkohalukkuuteen.

Laadullisessa tutkimuksessa tarkasteltiin nouseeko esiin jotakin tiettyä teemaa tai viestiä, joka kisaorganisaation tulisi huomioida. Laadullisen tutkimuksen kohteena oli kyselykavakkeen "vapaa sana" vastauskenttä. Tässä vaiheessa lukemalla läpi vastauksia pystyttiin myös huomaamaan onko jollain tietyillä ikä- tai sukupuoliryhmillä saman suuntaisia vastauksia tai huolenaiheita.

6.2.2 Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta. Reliabelius tarkoittaa siis tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 226.) Tutkimuksen kysymykset olivat suljettuja, jolloin tulkinnalle ei ole sijaa ja tulokset ovat tarkkoja. Tutkimus olisi ollut toistettavissa helposti samoin tuloksin.

Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 226.) Kyselyn kysymysten on siis selvitettävä juuri niitä asioita jotka

ovat tutkimusongelmiksi valikoitu. (Heikkilä 2001, 29.) Kysymyksillä saatiin määritettyä salpausselän kisojen vapaaehtoisten profiili sekä ne seikat, mitkä heitä motivoivat työskentelemään kisojen vapaaehtoisina ja miten he näkevät oman jatkonsa kisoissa. Luotettavuutta mietittäessä on hyvä pohtia vastaako palautuneet lomakkeet todellista vapaaehtoisten joukkoa. On mahdollista, että kyselyyn on vastannut herkemmin henkilöitä, joilla on niin sanotusti jotakin hampaan kolossa, tai vapaaehtoisia, jotka ovat erityisen innoissaan kyseisestä tapahtumasta. Pelkästään vastauksia lukemalla on tämä mahdotonta todentaa.

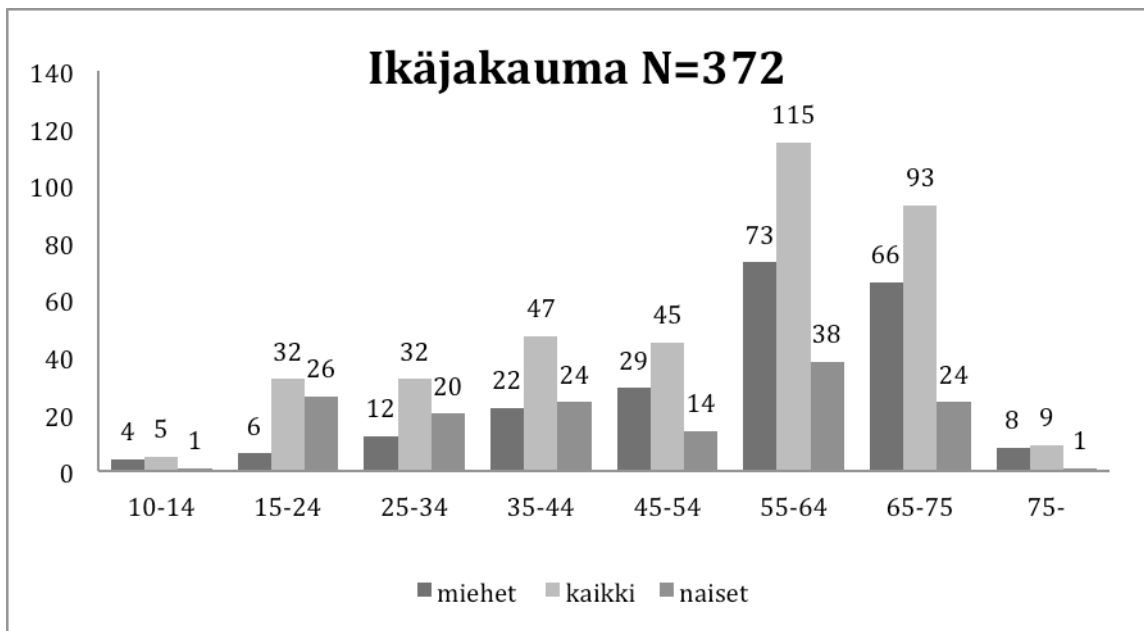
Tutkimusta tehdessä pyrittiin noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja välttämään epäeettisyyttä. Tutkimuksessa sovellettiin tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus ja arviointimenetelmiä. Kyselyn vastaukset käsiteltiin anonyymisti ja raportin valmistuttua vastauslomakkeet hävitettiin asiaan kuuluvalla tavalla.

7 Tulokset

7.1 Vapaaehtoisen profiili

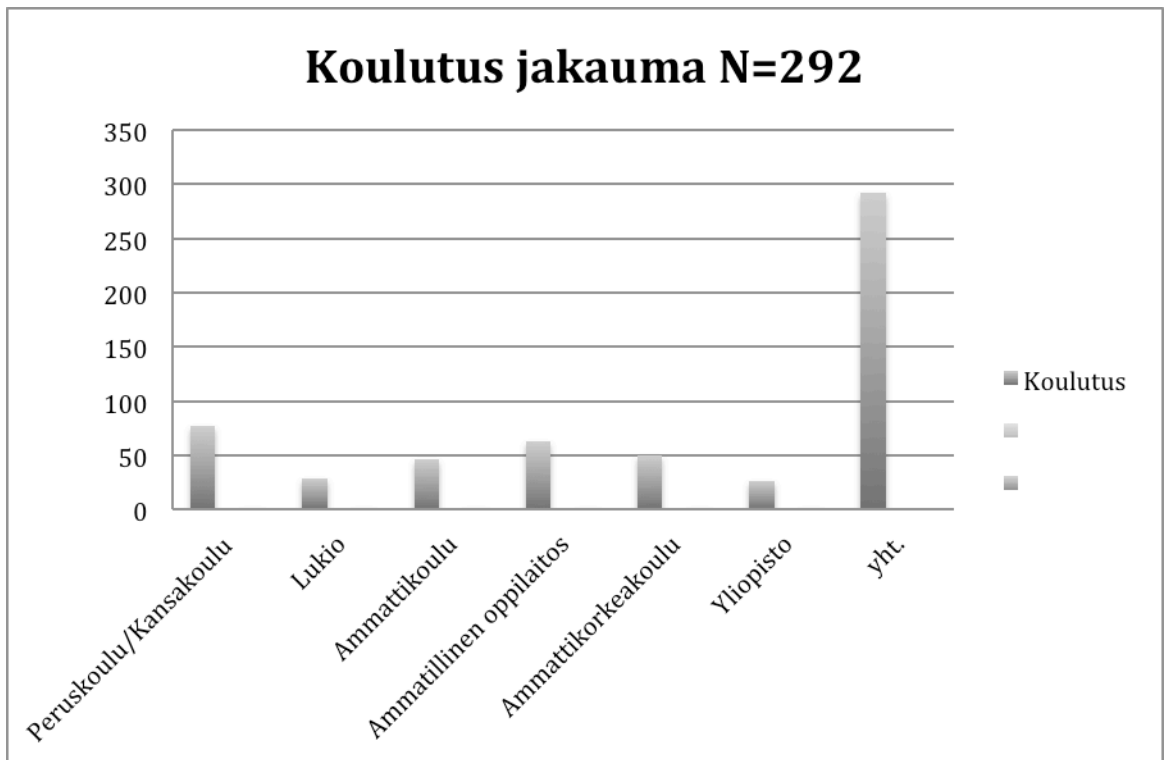
Ensimmäisenä tutkimuskohtana oli selvittää millainen on keskimääräinen Salpausselänkisojen läpivientiin osallistuva vapaaehtoinen. Tämä todettiin tutkimalla kyselymateriaalista suoria jakaumia.

Saatujen vastausten perusteella keskimääräinen vapaaehtoinen on iältään 55-64 -vuotias 31,4% osuudella (Kuva 1.). Toiseksi suurin ryhmä 25,9% osuudella ovat 65-75 -vuotiaat. Sukupuolijakauma on miehiä 60% ja naisia 36% vastanneista.

Kuva 1. Vapaaehtoisten ikäjakauma

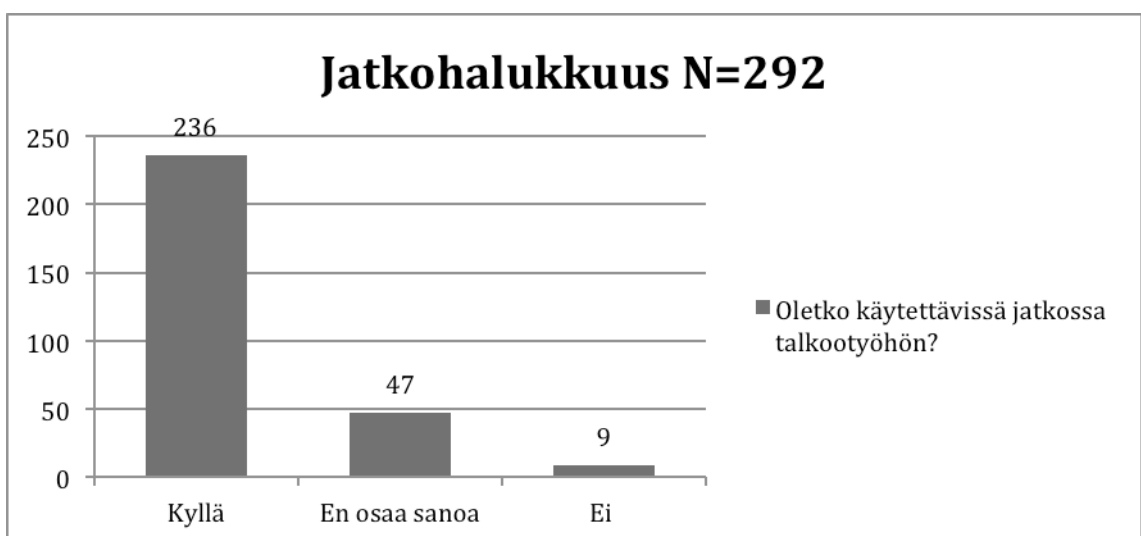
Koulutustaustaltaan suurin ryhmä, 26% ovat peruskoulun käyneet (Kuva 2.), ja seuraavaksi suurin on ammatillisen koulutuksen saaneiden ryhmä 22%. Mitä korkeammalle koulutus käy, sitä pienempi on vapaaehtoisten määrä. Yliopiston käyneitä vain 9%.

Kuva 2. Vapaaehtoisten koulutusjakauma

Ehdottomasti suurin osa vapaaehtoisista, 76% ei halua rahaa vastineeksi työpanoksestaan. Rahaa haluavien osuus on vain 9%, joten motivaatiotekijät löytyvät siis muualta.

Jopa 81% Salpausselän kisojen vapaaehtoistoimintaan osallistuneista kertoo olevansa käytettävissä jatkossakin (Kuva 3.), ja valtaosa on joko paljon (56%) tai erittäin paljon (27%) motivoituneita vapaaehtoistyöhön.

Kuva 3. Vastanneiden halukkuus toimia vapaaehtoisena jatkossa.

Yhteenvetona voitaisiin siis määritellä keskiverto vapaaehtoisen olevan iäkkäämpi, 55-75-vuotias mies, joka on koulutustaustaltaan korkeintaan ammattikoulun käynyt. Toimintaan hän on hyvin motivoitunut ja halukas myös jatkossa toimimaan kisojen parissa.

7.2 Motivaatiotekijät

Rahan vaikutuksesta motivaatioon on hankala saada täysin selkeää kuvaa, kyselylomakkeen hienoisesta suunnitteluvirheen takia. Kysymykseen ”haluatko toiminnasta rahaa” vastasi suurin osa kieltävästi (Kuva 4). Yhdeksi vastausvaihtoehdoksi oli laitettu myös ”en osaa sanoa” joka keräsi runsaasti vastauksia. Kyllä vastauksia tuli kautta ikäryhmien vähän ja näyttäisi siltä, että millekään ikäryhmälle raha ei toimi isona motivaattorina. Verratessa kuitenkin ”en halua” vastauksia löytyy hajontaa. Tässä vastausvaihtoehdossa iäkkäämmät osallistujaryhmät olivat selkeämmin kielteisiä, eivätkä halua rahallista palkkiota työtään. Nuorista vastaajista pienempi prosentti vastusti rahapalkintoa, josta voimme päätellä rahan olevan hienoisesti toivotumpaa nuorten parissa. Koulutustaustaan peilattuna rahallista palkkiota työstä kaipasi eniten yliopiston käyneet.

Samaan aikaan kun iäkkäämmät henkilöt olivat suurin ikäryhmä on havaittavissa selkeä trendi iän ja jatkohalukkuuden välillä. Vanhemmat ikäluokat olivat selkeästi nuorempia myötämielisempiä tulevaisuuden suhteen. Heitä motivoi toimintaan mukaan Lahden tunnetuksi tekeminen, perinne, sekä toiminta mukana Lahden Hiihtoseurassa. Myös kavereiden kanssa toimiminen ja miellyttävä vapaa-ajan harrastus olivat mukana pitäviä tekijöitä. Kun näitä vastauksia verrataan nuorten antamiin, ovat nuoret pienemmällä prosentilla mukana jokaisessa kategoriassa. Etenkin Lahden tunnetuksi tekeminen näyttäisi olevan nuorille vähäpätöinen arvo. Tämä saattaa selittyä sillä, että suurin kyselyyn vastanneista nuorista aikuisista edusti koulutustaustaltaan ammattikorkeakoulun käyneitä tai siellä opiskelevia. Mahdollisesti tällöin myös ns. ulkopaikkakuntalaisten osuus heidän joukossaan on isompi, ja kotiseurarakkaus näyttelee pienempää roolia. Toinen merkittävä ero ikäryhmien välillä on kavereiden vaikutus. Vastanneiden keskuudessa on yhtälö, mitä nuorempien ryhmä, sitä vähemmän kaverit ovat vaikuttimena toiminnassa olemiseen.

Kuva 4. Rahan haluaminen työstä.

7.3 Jatkohalukkuus

Jatkohalukkuutta tiedusteltaessa kävi ilmi, että jatkohalukkuus on voimakkainta 45-64-vuotialla. Mitä nuorempiin ryhmiin liikuttiin, sitä vähäisemmäksi kävi halukkuus jatsoon. Sama suuntaus oli myös toiseen suuntaa, mitä vanhemmiksi käydään sitä epävarmempia jatkosta ollaan. Eniten ”ei osaa sanoa” vastauksia kysymykseen tuli alle 24-vuotiaiden keskuudessa. Seuraavaksi eniten yli 65-vuotiaissa. Nuorilla nopeasti muuttuvat elämäntilanteet ja ikääntyvillä terveys vaikuttavat. Vaikka mahdollista halukkuutta olisikin niin epäilyksen varjo mahdollisuuksista on mielessä.

7.4 Sukupuolierot

Sukupuolisessa vertailussa kävi ilmi, että miehet olivat naisia halukkaampia jatkamaan toiminnassa. Lisäksi naiset vastasivat kokevansa miehiä enemmän stressiä vapaaehtoisuudessa Salpausselän kisoissa. Tämä voi olla yksi selittäjä pienemmälle halulle jatkaa toiminnassa. Kysyttäessä kokeeko vapaaehtoinen itsensä hyödylliseksi vastasivat naiset ”eniten” kohtaan 31prosenttisesti, kun miehistä vain 18% koki olevansa hyödyksi. Paljon kohdassa prosentit olivat kutakuinkin tasan. Vähän kohdassa miehet vastasivat 10% naisten 5% vastaan. Kautta linjan siis miehet kokevat itsensä tavalla tai toisella hyödyttömimmiksi vapaaehtoistoimissaan kuin naiset. Sama linjaus jatkuu myös kysymyksestä töihin motivoitumisesta. Naisista 34% vastasi eniten, kun miehistä 22%. Tämä havainto tukee käsitystä

hyödyllisyyden kokemuksesta. Tehtävien vaativuudesta kysyttäessä miehet olivat 26% sitä mieltä ettei tehtävät ole kovin vaativia, naisilta samaan pätyi 34%. Vastaavasti melko vaativana tehtäviä piti 55% miehistä ja vain 48% naisista. Eli kaikkiaan miehet kokivat heille annetut tehtävät vaativimmiksi kuin naiset, vaikka samaan aikaan he eivät kokeneet olevansa hyödyksi. Miksi naiset sitten kokevat miehiä enemmän stressiä, jos he kuitenkin eivät pidä tehtäviä vaativampina, ja kokevat olevansa hyödyksi miehiä useammin?

7.5 Avointen vastausten satoa

Kyselyn loppuun sijoitettuun avoimeen vastaukseen tuli yhteensä 121 vastausta. Suurin osa vastauksista oli lyhyitä ja ytimekkäitä, joissa kerrottiin omasta tunnetilasta, kuten eräs luonnehtii tapahtumaa ”olen ollut vapaaehtoisena 70-luvulta saakka, ja aina vuoden kohokohta”. Nämä vastaukset ovat linjassa yleisesti voimakkaan jatkohalukkuuden kanssa. Näitä yleistunnelmaltaan positiivisia vastauksia löytyi yhteensä noin 15% annetuista vastauksista. Kyseisissä vastauksissa keuhuttiin yhteishenkeä ja positiivista mielialaa ja keuhuttiin tapahtumaa kevään kohokohdaksi.

Vapaamuotoisten vastausten läpiluennasta nousi esille erityisesti kolme eri teemaa koskien kehitettäviä kohtia. Suurimpana oli vapaaehtoisten arvostukseen liittyvät vastaukset (n.25%). Myös nuorten puuttuminen tekijöiden joukosta oli saanut huomiota (n.18%). Lisäksi mahdollista rahallista korvausta ja ruokahuoltoa oli käsitelty useissa vastauksissa (n.20%).

7.5.1 Arvostus

Vapaissa vastauksissa kohosi yhä uudestaan ja uudestaan vastaajien huoli ja närkästys siitä, ettei heitä huomioida riittävästi ja toiminnalle anneta arvostusta. ”Talkoohenki on erittäin tärkeää ja se, että kokee tulevansa arvostetuksi. Mikäli esim. kisojen johto ei tunnu arvostavan vapaaehtoisia, ei heitä kohta enää ole. Salppurissa henki on valitettavasti mennyt huonompaan viime vuosina ja se näkyy talkoolaistarjokkaiden määrässä ja innostuksessa”

Tämä vastaus kiteyttää mainiosti useissa vastauksissa olleen teeman, jonka mukaan vapaaehtoisten toimijoiden arvostus on vuosien aikana vähentynyt. Eräs vastaaja toteaa ”Mielestäni talkootyöhön saa parhaiten vapaaehtoisia antamalla työstä arvostus/tunnustus (ei rahallinen), jos mahdollista niin vieläpä julkisesti.” Toinen vastaaja toi saman asian esiin sano-

en ”Toimitsijatyön arvostuksen puute. 70-luvulla toimitsija oli kuningas, nyt jaloissa pyörivä haitta.”

Kaiken kaikkiaan siis arvostuksen ja kiitoksen puute tuntuu olevan läsnä. Eräs vastaaja esittää saman huolensa toteamalla ”Kiitos jää juhlapuheisiin. Palkkaa saavat tuskin huomioivat toiminnan aikana. Talkoolaiset vanhenee. Uusien saamiseksi pitäisi keksiä kannustimia –Ei rahaa-”.

Vastauksia joissa järjestäjiä olisi erityisesti kiiteltä vapaaehtoisten mukavasta kohtelusta ei ollut. Toki on aina muistettava, että negatiivisesta kokemuksesta, tai koetusta vääryydestä kerrotaan hanakammin, kuin siitä, että kaikki on sujunut mukavasti. Toisaalta ne vastaajat jotka kertoivat vastauksissaan viihtyvän tapahtumatyöntekijänä eivät erityisesti nimenneet mikä heille tämän tunteen luo.

7.5.2 Nuoret

Toinen esiin noussut tema avoimissa vastauksissa oli nuorten suhteellisesti vähäinen määrä vapaaehtoisten joukossa. Vanhempaa vastaajakaartia selkeästi huolettia toiminnan jatkuvuus.

”Talkoo porukka vanhenee vuosi vuodelta ja uusia ei saada”, ”Millä saadaan nuorempia mukaan?”, ”Nuoria saatava mukaan jollain konstilla!” ”Missä ovat nuoret!?” Nämä kaikki ovat esimerkkivastauksia, joissa tuotiin esiin nuorten tarve tapahtumassa. Osa vastaajista toi esiin myös syitä, mitkä osaltaan voivat olla syynä nuorten katoon tapahtumasta. Eräs vastaaja kommentoi ”Järjestyspuolelta loppuu miehet jos uudet laitetaan toisarvoisiin tehtäviin yksin, tärkeää olisi kokeneemman kaveriksi.” Toinen vastaaja tukee huomiota kertoon ”... sitten kun nuoria saadaan he laitetaan tehtäviin jotka eivät vanhemmille ”kelpaa” eivätkä kiinnosta. Ei ihme jos ei nuoria kiinnosta...”. Nuorille ja uusille tekijöille ei siis ole tarjolla välttämättä itseä kiinnostavia tehtäviä, vaan muilta ylijääneitä puuhia. Eräs vastaaja hakee positiivisempaa otetta nuorisokysymykseen toteamalla ”Paitsi hieno tapahtuma, myös mitä parhaita inspiraatioita ja motivaation lähteitä nuorille junioriurheilijoillemme”. Eli lajin piiristä voisi hakea voimaa järjestelyihin.

7.5.3 Rahapalkkio

Vaikka monivalintavastauksissa enemmistö ei halunnutkaan rahallista korvausta työstään, nousi se silti yhdeksi eniten huomiota saaneeksi osaksi avoimissa vastauksissa. Juuri ku-

kaan ei suoranaisesti palkkaa työstään halunnut, mutta kulukorvaukset koettiin tervetulleiksi pienentämään kynnystä osallistumiselle.

”Vaikka suoranainen palkka ei mielestäni kuulu talkootyöhän luonteeseen olisi kuitenkin järkevää pohtia matkakustannusten korvaamista kauempaa tuleville. Esim. opiskelijoille matkakulut voivat osaltaan olla estämässä osallistumista talkootyötoimintaan.”

”En haluaisi työstä rahaa, se on vain hauskaa. Mutta matkakustannusten korvauksia (ositain) olisi varmaan arvostettu.” Tämän kaltaisia vastauksia oli useita, viitaten kuitenkin taloudellisen rasituksen olevan vastaajien mielissä.

8 Pohdinta

8.1 Tutkimuksen tärkeimmät havainnot

Kyselyn merkittävin löydös on varmasti vapaaehtoisten ikäjakauma. Vastanneista liki 60% on iältään 55-vuotiaita tai vanhempia. Nuorten osuus siis toiminnan sisällä on siis erittäin pieni. Erikoiseksi tämän huomion tekee vertailu muihin tutkimuksiin urheilutapahtumien vapaaehtoisuudesta. Esimerkiksi Sandy Adam (2009) tutkimuksessaan totesi urheilutapahtumien olevan nimenomaan nuorten suosiossa, heidän saadessaan tapahtumavapaaehtoisuuden kautta työkokemusta, eikä tapahtumavapaaehtoisuus velvoita pitkäkestoiseen sitoutumiseen. Toisaalta yleisesti suomessa on tehty huomio, esimerkiksi kansallisessa liikunta tutkimuksessa (2014), että järjestötoiminnan vapaaehtoisuus vähenee nuorilla ja nuorilla aikuisilla merkittävästi 20 ikävuoden jälkeen, ja vapaaehtoisena toimiminen lisääntyy jälleen keski-ikässä. Tässä vertailussa vastaukset ovat sen sijaan taas täysin linjassa.

Vanhemmilla ikäluokilla perinne, ystävät ja mielekäs tekeminen sekä Lahden tunnettuus ovat syitä palata vuodesta toiseen. Nuorilla ei toveripiiri siis ole vaikuttimena, vaikka sosiologisesti tunnettu tosiasia on, että nuorten toiminnassa vertaisryhmät vaikuttavat suuresti toimintaan (Sulkunen 1998). Ainoa johtopäätös siis on, että ne nuoret jotka saapuvat vapaaehtoisiksi, tulevat jonkin muun motivaattorin vaikuttamana. Tässä olisi selkeä mahdollisuus organisaation puolelta alkaa kehittämään myös vapaaehtoisuuden kulttuuria, jossa myös nuoret ikäryhmät tulisivat toimintaan toistensa kannustamina. Tärkeäksi tämän tekee huoli toiminnan jatkuvuudesta. Vanhemmat ikäluokat alkavat väistämättä jäädä sivuun toiminnasta lähi vuosina, ja uusia tekijöitä tarvitaan.

Tutkimukset siis antavat viitteitä siitä, että nuoret ovat innokkaita tekemään vapaaehtoistyötä urheilutapahtumissa. Tästä kyselystä puuttui vitaali kysymys siitä, onko vapaaehtoisena toimineet henkilöt kotoisin Lahdesta vai jostakin muualta. On mahdollista, että lahden alueen nuoret eivät koe vanhempien ryhmien listaamia asioita kisojen perinteestä tai ystävistään tärkeiksi, sillä he ovat kaupungissa opiskelemassa, ja heiltä puuttuu tuo henkilökohtainen suhde salpausselkään. Näin ollessa voisikin olla hedelmällistä lähteä markkinoimaan tapahtumaan nimenomaan hauskan ilmapiirin ja arvokkaan työkokemuksen kautta. Tarjota mahdollisuutta olla mukana suur tapahtumassa ja samalla kehittää omaa ammat-

titaitoiaan. Avoimissa vastauksissa tuli esiin lisäksi seikka, jonka mukaan uudet, usein nuoret vapaaehtoiset saavat osakseen mahdollisesti vähemmän pidettyjä tehtäviä. Tämä vähentää halua osallistua jatkossa. Kuten Sandy Adam (2009) tutkimuksessaan totesi, iso osa nuorista oli kiinnostunut tapahtumavapaaehtoisuudesta nimenomaan ammattitaidon kehittäminen mielessään. Siispä mahdollisuuksien mukaan olisi huolehdittava, että vapaaehtoiset päätyisivät itselleen mielekkäisiin tehtäviin, ja eri toiminnoissa olisi mukana niin vanhoja, palaavia vapaaehtoisia, kuin uusiakin. Tällöin ”talon tavat” siirtyvät uusille sukupolville, ja motivaatio pysyy parempana.

Toinen huomin arvoinen seikka on vapaaehtoisten koulutustausta. Yli puolet vastanneista on joko peruskoulun tai ammattikoulun käyneitä. Kaupungissa toimii iso Ammattikorkeakoulu, ja vain kivenheiton päässä on Haaga-Heliällä oma toimipisteensä. Näistä kouluista olisi varmasti mahdollisuus sopivalla yhteistyötoiminnalla saada alueella asuvia nuoria aikuisia mukaan toimintaa. En tarkoita että toiminnalle olisi erityisen tärkeää saada mukaan tietyn koulutusasteen henkilöitä, mutta kansalaistoiminta on kaikille ja tämä olisi väylä tuoda nuoria tekijöitä mukaan. Haasteena tässäkin on varmasti, kuten monta kertaa todettua, nuorten liikkuva elämä, jolloin sitoutumista on vaikea tehdä. Mutta tätä kautta voisimme saada nuoria mukaan ”kavereiden takia”, kun joka vuosi vanhat opiskelijat toisivat mukanaan uusia, juuri kaupunkiin muuttaneita opiskelijoita, muodostaen jatkuvan perinteen.

Vertailtaessa subjektiivista kokemusta arvostuksen tunteesta nousi esiin, että etenkin miehet kokivat toimintansa jollakin tapaa vähäpätöiseksi. He eivät kokeneet olevansa hyödyllisiä, tai että työtehtävät olisivat tarjonneet haasteita. Siitä huolimatta merkittävän iso osa, yli 80% oli halukkaita palaamaan jatkossakin paikalle. Vaikka vastaajat siis ovatkin innokkaita jatkamaan on kisajärjestäjän hyvä kiinnittää huomiota esiin nousseeseen vähäpätöisyyden tunteeseen. Kuten avoimista vastauksista huolestuttavan usein esiin nousikin, kokevat monet vapaaehtoiset olonsa vähäpätöiseksi, tai ettei heidän työtään arvosteta. Tilanteen kohentamiseksi ei tarvita kuin pientä huomioimista päivittäisellä tasolla. Koko kisarupeaman ajan on hyvä huomioda vapaaehtoiset ja heidän panoksensa, ja kiittää heitä mukana olosta. Kuten teoriaosuudessa on viitattukin, ovat nämä päivittäiset huomionosoitukset paras ja helpoin tapa pitää motivaatio yllä ja saada työntekijöille koettu pätevyyden tunne. Siis tarkkuutta esimiestoimintaan ja kiitoksia jakamaan. Myös vapaaehtoisten julkinen kiittäminen korvaa paljon niitä pieniä asioita jotka ovat järjestelyissä saattaneet hiertää.

Yksi syy mietittäessä ihmisten halukkuutta toimia tapahtumavapaaehtoisena juuri hiihtokilpailuissa on lajin suosio. Kansallinen liikuntatutkimus (2014) kuitenkin osoitti, että suomalaisten arvostus hiihtoa kohtaan on edelleen voimakasta, ja hiihto mainittiin lajina jossa suomen tulisi eniten pärjätä kansainvälisesti. Olettaessa huomioon Salpausselän kisojen olevan nimenomaan kansainvälinen hiihtotapahtuma, pitäisi sen siis olla myös houkutteleva kohde tapahtumavapaaehtoisuuteen suomessa. Tämän tautta voisi vapaaehtoisten rekrytoimista laajentaa Päijät-Hämeestä koko eteläiseen suomeen. Kulukorvaukset toki tulevat silloin kysymykseen, jotta voidaan laskea kynnystä tulla läheltä ja kauempaa osallistumaan. Myös tämän tutkimuksen avoimien vastausten osiossa moni vastaaja otti esiin mahdolliset kilometrikorvaukset, vaikkei muuten rahaa toiminnasta odottaisikaan.

8.2 Tutkimuksen arviointia ja jatkotutkimusehdotukset

Kyselykaavaketta suunniteltaessa tapahtui muutamia virheitä, jotka olisi nyt jälkepäin helppo korjata. Kaavaketta lähetettäessä ei tutkimusongelmat olleet vielä tarkkoja, tarkoitus oli vain kartoittaa ja katsoa mitä tulee. Kyselylomakkeen testaamatta jättäminen johti epäjohdonmukaisiin kysymyksiin ja osin epäselviin vastausvaihtoehtoihin. Tämän seurauksena jotkin kysymyksistä piti jättää tyystin arvioinnin ulkopuolelle. Kyselykaavake siis olisi vaatinut osakseen vielä huolellisempaa testausta, jotta kysely olisi voinut vastata tarkemmin tutkimuksen ongelmiin.

Kun kyselyn tarkoitukseksi muodostui tutkia vapaaehtoisten motivoitumista tulevaisuuden toiminnan parantamiseksi, olisi kyselyyn voinut lisätä muutaman juuri tätä asiaa tutkivan kysymyksen. Esimerkiksi tieto siitä kuinka monta prosenttia vapaaehtoisista on Lahden-alueelta kotoisin olisi ollut arvokasta. Näin olisimme voineet esimerkiksi tutkia onko syntymäpaikalla suhdetta siihen, kokeeko perinteen tärkeäksi. Selittäisikö tämä, miksi nuorille perinne ja lahden tunnettuus ei ole tärkeää.

Myös vastausvaihtoehto ”en osaa sanoa” olisi pitänyt korvata jollakin muulla tavalla. Esimerkiksi vastauksen 1-5 1 ollessa ei yhtään ja 5 erittäin paljon. Näin olisimme voineet tehdä keskiarvoja. Nyt vastaus en osaa sanoa vei tämän mahdollisuuden pois analysointivaiheessa. Erityisesti tämä kaiheartaa rahapalkkiokysymyksen kohdalla, kun lukuisat vastaajat eivät osanneet sanoa haluaisivatko he rahallisen korvauksen työstään vai eivät. Varmasti

heidän mieli nojaa enemmän suuntaan tai toiseen, mutta nyt tämä jää arvoitukseksi. Tämä tieto olisi ollut mielekäs, sillä vaikkakin rahapalkinnon jälkeen kyse ei enää olisi vapaaehtoistyöstä, antaisi se vahvan viitteen nykyisestä asenneilmastosta. Onko aito talkoohenki todella kadonnut?

Ikävertailussa on hyvä pohtia myös, vastaako palautuneiden n.380 vastauslipun otanta sitä todellista ihmisryhmää joka toimii vapaaehtoisena kisoissa. Vai onko mahdollista, että suhteessa suurempi joukko nimenomaan nuoria on jättänyt vastaamatta kyselyyn, vääristäen tulosta. Avoimissa vastauksissa toisaalta toistuvasti nousi esiin vaskauksia kuten ”missä ovat nuoret?” ja ”lisää nuoria tarvitaan”, joten kyselystä saatu jakauma voi hyvinkin pitää paikkansa. Saman arvion antoi myös vapaaehtoiskoordinaattori Riitta Laakkonen (2015) käymässämme puhelinkeskustelussa.

Avoimien vastausten osalta nousi esiin tyytymättömyys kiitokseen ja huomiointiin. Monet vastaajat kokivat, että he eivät saa tarpeeksi huomiota osakseen. Lisäksi rahallisesta korvauksesta nousi esiin paljon vastauksia. Nämä vastaukset antaisivat ymmärtää, että kyseiset asiat ovat pahasti pielessä. On kuitenkin muistettava, että vapaan sanan kohdalla vastaajat helpommin osoittavat tyytymättömyyttään. Toisin sanoen vastaajat, jotka kokevat saaneensa riittävästi huomioita ja kiitosta, eivät välttämättä yhtä usein asiaa ota esiin, kuin ne vastaajat jotka ovat tyytymättömiä.

Jatkotutkimukselle on kuitenkin tarve. On todettu, että vapaaehtoiset ikääntyvät, jolloin olisi arvokasta tutkia nimenomaan nuorten kokemuksia kisoista. Löytää toimintaa palaavilta nuorilta syyt jatkamiseen, ja etsiä syitä, miksi toiset eivät palaa toimintaa. Jos tästä löytyisi hyviä teemoja, voisi niitä käyttää tehokkaasti tulevaisuuden tapahtumia suunniteltaessa.

8.3 Tutkimuksen hyödyntäminen

Tutkimuksen tulokset sekä havainnot on tarkoitus esitellä Lahden Hiihtoseuran johdolle, sekä Salpausselän kisojen toiminnan johdolle ja vapaaehtoistyön koordinaattoreille syksyllä 2015. Tavoitteena on saada esille tietoa, jolla kisaorganisaatio voi kehittää omaa toimintaansa. Lahden Hiihtoseuralla on järjestettävänäään hiihdon MM-kilpailut keväällä 2017, ja tuolloin kisaorganisaatiolla on tavoitteena saada mukaan toimintaan jopa 2000

vapaaehtoista. Tämä vaatii koko organisaatiolta onnistumista, mutta toimii samalla näyteikkunana suomalaisen tapahtumajärjestämisen vapaaehtoistoiminnoista. Tässä opinnäytetyössä löydetyt havainnot ovat työkaluna Lahden Hiihtoseuralla heidän kehittäessään vapaaehtoistoimintaansa ja valmistautuessaan organisaation toistaiseksi suurimpaan tapahtumaan.

Mielestäni tämän työn perusteella voidaan ajatella, että asiat, jotka vapaaehtoisten mieltä painavat, ovat helposti korjattavissa. Ensiarvoisen tärkeää on kiinnittää huomiota esimiestoimintaan. Vapaaehtoiset selkeästi toivovat kannustusta ja kiittämistä aktiivisesti kisojen aikana. Kuten todettua, työmotivaation ylläpitäminen on esimiestoiminnan ydin. Päivän aikana ohimnevät kannustukset ja kiitokset luovat työntekijöille sisäisesti olon tärkeydestä. Tunnetilan että heidän työpanoksensa on tärkeä ja sitä arvostetaan. Siksi on tärkeää, että tiimin esimies, oli hän sitten palkollinen tai itsekin vapaaehtoinen, käy jakamassa näitä kiitoksia ja kannustuksia, ja antaa tukea mahdollisesti vaikeissa kysymyksissä. Tehdään vapaaehtoisille olo, että heidät on huomattu ja heitä todella arvostetaan. Tämä tutkimus ei ole osoitus, että toiminta olisi ollut erityisesti huonoa, mutta asia on tärkeä ja huomioimisen arvoinen.

Vapaaehtoisena toimimisesta ei ole luontevaa ryhtyä maksamaan rahallista palkintoa. Olen kuitenkin sitä mieltä, että kisaorganisaation olisi hyvä ainakin kartoittaa mahdollisuutta kilometrikorvauksiin, jolloin vapaaehtoiseksi osallistumisen kynnys esimerkiksi pääkaupunkiseudulta madaltuisi. Tällöin voitaisiin jo tuttua yhteistyötä eri koulujen ja opistojen kanssa laajentaa, kun osallistumisesta ei muodostuisi taloudellista haastetta opiskelijoille.

Kuten jo todettua, Salpausselän Kisat tarvitsevat tekijöikseen lisää nuoria. Rekrytoidessa uusia nuoria vapaaehtoisia kannattaisi mielestäni hyödyntää tarkasti heidän omia ammatillisia toiveitaan siitä, millaisia tehtäviä he haluavat tehdä. Esimerkiksi suorituspaikoilla tapahtuvat työt olisivat luontevia Vierumäellä Suomen Urheiluopistolla urheilupaikkahoitajiksi opiskeleville. Samoin voi tietenkin toimia esimerkiksi muonituksessa ja ensiavussa, jossa voisi vapaaehtoisiksi rekrytoida juuri näiden alojen nuoria. Lipunmyyntiin ja asiakaspalveluun löytyy tietenkin matkailun opiskelijoita. Tässä vain muutamia esimerkkejä tarkasta rekrytoinnista, jolla on mahdollista saavuttaa merkittäviä tuloksia.

Lähteet

Adam, S. 2009. Motivation, expectation, satisfaction and commitment of sporting event volunteers – a qualitative study of volunteers at UEFA EURO 2008 in Vienna. Master's Thesis in the Master's Degree Programme in Sports Science and Management. University of Jyväskylä

Brett & Drasgow. 2002. The psychology of work – theoretically based empirical research.

Euroopan unionin mietintö vapaaehtoistyöstä (2008)
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0070+0+DOC+XML+V0//FI>

Hageman, G. 1991. Motivoinnin taito. Gummerrus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Heikkilä, Tarja 2001. Tilastollinen tutkimus. Edita, Helsinki

Heinonen, J., Karisto, A. & Laaksonen, P. 2004. Salpausselän kisat: Suomalainen kansanjuhla. 1.painos. Esa Print Oy. Lahti

Hirsjärvi, S, Remes, P & Sajavaara, P. (2009) Tutki ja kirjoita. Tammi, Helsinki

Isoaho, J. 2011. Kulttuuri kutsuu. Vapaaehtoiset tapahtumien voimavarana ja hengenuuojina. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Helsinki.

Lahden Hiihtoseura www sivusto 2011. Salpausselän Kisojen historia. Luettavissa <http://www.lahtiskigames.com/fin/historia/> käytetty 20.5.2015

Laakkonen, R. 27.7.2015. Lahden Hiihtoseura. Vapaaehtoiskoordinaattori. Haastattelu 27.7.2015

Lahti Region. 2014. Tapahtumien vaikuttavuuskyselyt 2014 – Salpausselän kisat.

Liukkonen, J & Jaakkola, T. 2012. Teoksessa urheilupsykologian perusteet

Liukkonen, J, Jaakkola, T & Kataja, J. 2006. Taitolajina työ – Johtaminen ja sisäinen moti-

vaatio. Edita Prima Oy, Helsinki.

Matikka, R & Roos-Salmi, M. 2012. Urheilupsykologian perusteet. Liikuntatieteellinen seura, Helsinki.

Metsäranta, O. (2006). Yleisurheilun MM 2005-kisat ja kansalaistoiminta. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus. Jyväskylä.

Mäkeläinen, J. 2011. Sankaritarinoita salpausselältä.

Niermeyer, R & Seyffert, M. 2002. Motivaatio. Maskun Kirjapaino Oy

Nylund, M & Yeung, B. 2005. Vapaaehtoistoiminta – Anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino, Tampere.

Pessi, A & Oravasaari, T. 2010 Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä – Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali ja terveystajärjestöjen vapaaehtoistoiminnasta. Yliopistopaino, Helsinki.

Ruohotie, P. 1982. Motivaatio ja työkäyttäytyminen. Teollisuuden kustannus Oy, Helsinki.

SLU, Nuori Suomi, Suomen kuntoliikuntaliitto, Suomen Olympiakomitea, Helsingin Kaupunki & opetus ja kulttuuriministeriö. 2010. Kansallinen liikuntatutkimus – Vapaaehtoistyö.

Sulkunen, P. 1998. Johdanto sosiologiaan – käsitteitä ja näkökulmia. WSOY, Juva.

Valli, R. 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Gumerrus kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Valliluoto, S. 2014. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja esteitä. Kilpailu ja kuluttajavirasto

Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Tammi, Helsinki.

Viitala, R. 2013. Henkilöstöjohtaminen – Strateginen kilpailutekijä. Bookwell Oy, Porvoo.

Yeung, A. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – Ihanteita vai todel-

lisuutta. Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: YTY.

KYSELYLOMAKE

Lahti 17.3.2011

Ikä

10-14 () 15-24 () 25-34 () 35-44 () 45-54 () 55-64 (~~X~~) 65-75 () yli75 ()Sukupuoli Mies (.) Nainen (~~X~~)Asuinpaikka Lahti (~~X~~) muu () Mikä? _____

Koulutus

Peruskoulu/Kansakoulu () Lukio (~~X~~) Ammattikoulu () Ammatillinen oppilaitos ()
Ammattikorkeakoulu () Yliopisto ()

Vastaa kysymyksiin talkoolaisena rengastamalla mieleisesi vaihtoehto seuraavan asteikon mukaan:

1 ei lainkaan (merkitystä), 2 vähän (merkitystä), 3 en osaa sanoa, 4 paljon (merkitystä), 5 eniten (merkitystä)

1. Talkootyössä minuun vaikuttaa perinne	1	2	3	4	5
2. Talkootyössä minuun vaikuttaa kaverit	1	2	3	4	5
3. Olla mukana talkoolaisena LHS:n toiminnassa (mm. Salpausselän kisat)	1	2	3	4	5
4. Saan kokea nuorten urheilijoiden kehittymisen	1	2	3	4	5
5. Oppia olemaan ryhmän jäsenenä	1	2	3	4	5
6. Vaikuttaa Lahden tunnetuksi tulemiseen	1	2	3	4	5
7. Saan hyvän vapaa-ajan harrastuksen	1	2	3	4	5
8. Motivaatiosi vapaaehtoistyöhön?	1	2	3	4	5
9. Koetko itsesi hyödylliseksi?	1	2	3	4	5
10. Haluan kehittyä vapaaehtoistyötehtävässä?	1	2	3	4	5
11. Koetko stressiä vapaaehtoistyössä?	1	2	3	4	5

Vastaa seuraaviin kysymyksiin

kyllä, en osaa sanoa, ei

1. Haluatko talkootyöstä rahaa?	()	()	(X)
2. Koetko olevasi tehtävääsi riittävästi koulutettu?	(X)	()	()
3. Oletko käytettävissä jatkossa talkootyöhön?	(X)	()	()
4. Muita kommenttejasi talkootyöhön? VAPAA SANA!			

Tärkeimmät syyt lähteä vapaaehtoiseksi Salpausselän kisoihin.

vanhempien kautta ()

kaveri kertoi toiminnasta ()

hakeuduit itse ()

lapseni on hiihtoseurassa ()

sinut rekrytoitiin mitä kautta? Finlandia Hiihto/Tuina

muu tapa () mikä? _____

Arvioi työtehtäväsi vaativuus

ei kovin vaativaa () melko vaativaa erittäin vaativaa ()

Mikäli Lahti isännöi hiihdon MM-kisoja vuonna 2017, oletko käytettävissä?

kyllä olen en ole () en vielä tiedä ()

Pidätkö yhteyttä talkookavereihin myös kisojen ulkopuolella?

en lainkaan satunnaisesti () säännöllisesti ()

Harrastatko jotain näistä aktiivisesti vapaa-ajallasi?

hiihtourheilua ()

muuta vapaaehtoistoimintaa

lukemista

urheilun seuraamista

ulkoliikuntaa

muuta urheilua / liikuntaa ()

kulttuuria () (esim. musiikkia, taidetta)

keräilyä () (esim. kisapinssejä, postikortteja)

käsitöitä ()

minulla ei juurikaan ole vapaa-ajan harrastuksia ()

muuta () mitä? _____

Osallistuitko kyselyyn vuonna 2001?

kyllä () en

KIITOS VASTAUKSISTASI!!!